

SCREENING

Forebyggende screening af syn, samsyn, hørelse og motorik sikrer de bedste forudsætninger for læring.

Screening...

På Randers Realskole har vi i flere år haft fokus på, at elevernes forudsætninger for at modtage undervisning er så optimale som muligt. Derfor har vi valgt at gøre en indsats for elevernes motorik, samsyn og hørelse, så forudsætningerne for at modtage læring er på plads allerede fra start.

I forbindelse med opstart af 0. klasse har vi fastlagt et screeningsprogram, som eleverne gennemgår hen over året. Forløbet skal afklare eventuelle udfordringer, så initiativer kan iværksættes inden start i 1. klasse. På dén måde får alle de bedste forudsætninger for at starte i 1. klasse. Skulle barnet senere have behov for at indgå i læse-løft, er det ligeledes vigtigt, at vi har sikret os, at forudsætningerne er på plads, inden vi iværksætter løftet. En elev, som fx har dobbeltsyn, vil fortsat have dobbeltsyn trods et intensivt fagligt løft - hvorfor der kontinuerligt vil være behov for flere løft.

Programmet består først af en overordnet screening af motorik og syn. Skulle disse give indtryk af uklarheder, kontaktes hjemmet, så et yderligere afklarende forløb kan iværksættes. Ved screening af hørelsen har vi, modsat de andre 2 områder, valgt at lave uddybende tests fra start. Fagfolk og primære voksne i elevens hverdag, drøfter

...sikrer god læring

undervejs i programmet, hvordan eventuelle udfordringer ses i dagligdagen. Munder det samlede billede af eleven ud i, at en træningsindsats er nødvendig, skaber vi fra skolens side kontakt til fagfolk, der kan varetage dette. Træningsindsatsen er ikke en del af selve screeningsprogrammet og foregår derfor via egenbetaling. Der vil undervejs være tæt dialog mellem skole og hjem, ligesom der også vil være forældredeltagelse i flere faser af programmet. Samarbejdet med hjemmet er, som i alle andre skolehenseender, helt essentielt, da det er her den vigtigste træning foregår. I programmet indgår også den obligatoriske undersøgelse og samtale med skolens sundhedsplejersker.

I denne folder beskriver vi vores indsats og præsenterer både vores ekspertteam, som foretager screeningen, samt andre udbydere af træning. Først en overordnet gennemgang - og derefter en nærmere præsentation af fagfolk og deres tiltag.

Motorikvejledere...

...Randers Realskole

*Rikke Lykke
Motorikvejleder og
afdelingsleder SFO*

*Mette Munk Sønderriis
Motorikvejleder og pædagog*

Mette og Rikke er uddannet pædagoger og motorikvejledere og varetager syns- og motorisk screening på skolen.

Børn bevæger sig hele tiden, nogen mere end andre. I legen tillægger børnene sig motoriske kompetencer, idet de bruger deres krop. Derfor bruger vi leg til at stimulere et barns motorik.

Når det er afklaret, om et barn har brug for et motorisk løft, vil det være Mette og Rikke, der tilbyder motorikhold. På motorikholdet mødes eleverne ca. 10 gange og i fællesskab laver øvelser, som styrker motorikken.

Når vi arbejder med at styrke et barns motorik, er det vigtigt at stimulere og træne ofte, helst flere gange hver dag. Det kan vi ikke gøre alene med et motorikhold, og derfor bliver man som forældre klædt på til denne træning. I den forbindelse vil der være motorik-lektier, som laves imellem det ugentlige motorikhold.

God motorik er med til:

- At det er lettere for barnet at lytte og lære, når det har styr på kroppen.
- Giver frihed og tillid til at barnet "kan selv"
- Det er sjovere at lege med vennerne, være med til idræt og dyrke en sport.
- Får lyst til at opdage verden og lære endnu mere.
- Når der er "styr på" kroppens motoriske udvikling giver det overskud til at være social.
- Motorik kan trænes med hverdagens rutiner på en masse sjove måder.

Motorik, hørelse...

...syn og samsyn

Sanse-motorik:

Screeningen opstartes i førskoleforløbet og udføres af skolens motorikvejledere Mette Munk Sønderriis og Rikke Lykke samt ekstern samarbejdspartner Helen Rasmussen. Dette sker i tæt samarbejde med de voksne, der ser eleverne hver dag. Herefter vil elever med behov for det få lavet udvidede tests med henblik på at afdække deres sansemotorik. Der vil ved mere specifikke tests være forældredeltagelse.

Hvis det samlede billede viser udfordringer, vil eleven blive tilbudt et af 3 følgende løft:

- Hjemmetræning, hvor forældre og elev får opgaver, som skal udføres hjemme.
- Motorikhold, hvor eleverne mødes ca. 10 gange og i fællesskab laver øvelser, som styrker motorikken. Der vil være motorik-lektier, som skal laves imellem de ugentlige møder.
- 1 til 1 træning, hvor forældrene guides af fysioterapeut eller lign. til en intensiv, daglig hjemmetræning.

Hørelse:

Vi har på skolen valgt at udvide den obligatoriske undersøgelse af elevens hørelse, så den afdækker flere aspekter af den individuelle lydopfattelse. Disse tests foretages af Sundhedsplejerske Helen N. Rasmussen. Det vurderes herefter, om eleven har behov for træning, og om der vurderes behov for henvisning til ørelæge. Der er forældredeltagelse ved denne undersøgelse.

Syn:

Motorikvejlederne på skolen foretager synsscreening på alle 0. klasses børn og de nye 4. klasser. Skulle disse give indtryk af uklarheder

henvises til yderligere udredning enten via øjenlæge, hvis tvivl om synsstyrken, eller til neurooptometrist Birthe Olesen, som på skolen laver en udvidet test af samsyn. Findes der indikation for det, henvises eleven til et træningsforløb for at rette op på eventuelle udfordringer. Der er forældredeltagelse ved denne undersøgelse.

Det er igennem hele screeningsprogrammet vigtigt, at hensynet til eleven kommer først. Derfor vil der kontinuerligt undervejs være en meget tæt dialog mellem de fagprofessionelle og skolen, således alle elever får optimale muligheder for at profitere af screeningsprogrammet.

Ansvar for koordinationen af programmet varetages af Rikke Lykke, motorikvejleder og afdelingschef i SFO, samt af Jan Frederiksen, afdelingsleder i indskolingen.

Forældre fortæller...

...gode erfaringer

MARIA, MOR TIL NAYA, FORTÆLLER:

“Naya har altid været forsigtig og lidt bagud i sin motoriske udvikling, så det kom bestemt ikke som nogen overraskelse for os, at den motoriske screening viste, at hun havde nogle udfordringer på det punkt.

Den ret massive indsats med 10 uger på motorikforløbet (med tilhørende hjemmeopgaver), SLIM og gymnastik i fritiden har virkelig været godt for Naya. Naya har hver uge glædet sig til motorikholdet og har været meget motiveret ift. de ugentlige lektier, som bl.a. har stået på leg og massage.

Det seneste år har hun udviklet sig helt utrolig meget ift. motorikken. Hun har tidligere haft tendens til at trække sig fra bevægelseslege, da de kunne være meget udfordrende for hende. Hun har fået meget mere glæde ved at bevæge sig i takt med, at hun har udviklet sig motorisk og vælger nu ofte selv de aktive lege til.

Vi har været meget tilfredse med forløbet.”

HEIDI, MOR TIL ALEXANDER, FORTÆLLER:

“Alexander udviklede lydsensitivitet efter flere år med mellemørebetændelse og dræn, og da det offentlige ikke tilbyder behandling til børn, kontaktede vi Center for Sanseintegration. Helen testede ham og fandt, at han opfattede almindelig tale som voldsom støj, og derfor startede han i behandling.

Han kom i lydbehandling i klinikken ca. en gang om måneden og hjemmebehandling, hvilket var ca. 5 minutter med hovedtelefoner hver morgen, inden han stod ud af sengen. Efter 6 måneder med behandling og løbende tests var hans hørelse normal, og vi havde en meget gladere dreng.

Jeg kan virkelig anbefale denne behandling på det varmeste.”

MALENE, MOR TIL PIGE PÅ SKOLEN, FORTÆLLER:

“Vi har været glad for, at skolen screener børnene i 0. Klasse. Vi havde ikke selv bemærket, at vores datters syn var lidt udfordret, og det er så opdaget, efter hun er blevet screenet.”

Synsplejeklinikken

(samarbejdspartner)

Neurooptometrist Birthe Olesen
Synsplejeklinikken.dk
Tlf. 22 46 34 03

Samsyn – en vigtig brik i dit barns skolehverdag

Når vi læser, skriver, tegner eller fokuserer på tavlen, er det ikke kun øjnene, men også hjernen, der er på arbejde. Et velfungerende samsyn – altså øjnenes evne til at samarbejde – er helt afgørende for, at barnet kan koncentrere sig, aflæse bogstaver og følge med i undervisningen.

Jeg hedder Birthe Olesen og er neurooptometrist. Jeg arbejder tæt sammen med Randers Realskole og står for udvidede synsscreeninger af elever, hvor der er mistanke om synsudfordringer, der kan påvirke indlæringen.

Tegn på udfordringer med samsynet

Hvis samsynet ikke fungerer optimalt, kan barnet opleve:

- at bogstaverne hopper eller flyder sammen,
- at det er svært at kende forskel på fx b og d,
- dobbeltsyn eller skygger på teksten,
- behov for at læse meget tæt på,
- hovedpine, øjentræthed eller koncentrationsbesvær,
- urolig kropsholdning eller besvær med motoriske aktiviteter som boldspil og balance.

Oftentimes these challenges are confused with “poor concentration” or lack of interest in reading – but they can be related to a single eye, where the child works overtime.

Sådan arbejder jeg med syn og indlæring

I conduct screenings at school or in my clinic, where I also investigate:

- eye coordination and teamwork,
- the ability to focus and maintain focus on near,
- depth perception and balance,
- and I ask a little about the child's daily life and experience of e.g. reading.

Based on the investigation I give parents and the school's teachers an assessment and possibly a recommendation for further follow-up – e.g. vision training.

Kan samsyn trænes?

Yes! Vision training is a targeted effort with exercises that strengthen the brain's and eye's teamwork. Many children experience great progress in both reading, attention and confidence, when the teamwork is improved.

You are always welcome to contact me, if you have questions or suspect that your child has challenges with vision.

Lyd og sansemotorik

(samarbejdspartner)

Helen N. Rasmussen
Sansemotorisk undersøgelse
Tlf.: 4226 6722

Jeg arbejder på deltid som lektor på Via University College, Pædagoguddannelsen, Aarhus. Derudover har jeg en klinik, hvor jeg laver sansemotoriske vurderinger og træningsprogrammer. Min baggrund for at tilbyde sansemotorisk screening er, at jeg er uddannet sygeplejerske og sundhedsplejerske - samt har en Master i Børne- og ungdomskultur og Sundhedsantropologi.

Igennem de sidste 12 år har jeg efteruddannet mig inden for området børn med sansemotoriske vanskeligheder. Jeg har taget et årskursus i sansemotorik på Vends Motorik- og Naturskole, et kursus i at udføre sensorisk profil og Movement ABC-test hos Via University College, Holstebro, samt uddannet mig på Center for udvikling, læring og trivsel/ Ordblindeklinikken i Hellerup igennem tre år. Desuden har jeg deltaget i Kjeld Johansens lydbehandlingskurser og har ret til at behandle ud fra hans principper og hans træningsprogram. Endelig har jeg en Alkalæreruddannelse hos Erik Vierø Hansen.

Jeg deltager i den motoriske screening sammen med skolens fysioterapeut, de tilknyttede sundhedsplejersker og skolens motorikvejledere. Her vil børnene i grupper på 8 lave øvelser sammen med deres primære pædagog. Vi er til stede og iagttager forløbet. I det fagprofessionelle team vurderer vi sammen med de primære voksne omkring eleven, om der er behov for nærmere tests eller undersøgelser.

Er behovet der, tager vi udgangspunkt i Movement ABC-testen. Her undersøges finmotorik, grovmotorik, stabilitet og balance samt boldfærdigheder igennem standardiserede øvelser. Det kan også komme på tale at lave en såkaldt Sensorisk profil, hvor barnets generelle sanseopfattelse, sansebearbejdning og sansereaktion undersøges.

Derudover står jeg for screening af hørelse. Her vil jeg igennem en audiometertest undersøge hørelsens dynamik, som er forskellen i decibel mellem den audiometertestede høretærskel på den ene side og hørelsens audiometertestede ubehagsgrænse på den anden side. Hørelsens dynamik giver en god indikator for, hvordan barnet lydopfatter i en læringsituation, samt om der er tale om lydfølsomhed (Hyperacusis), hørenedsættelse m.m.

Jeg undersøger desuden om hørelsen er ens på begge ører på alle frekvenser, den såkaldte samhørelse. Dette har betydning for den sproglige udvikling samt læse- og stavevanskeligheder, bl.a. om barnet er i stand til at høre bogstavernes lyde, endelser og stavelser. Jeg undersøger den lateralisering barnet har, med henblik på at undersøge, hvilken side barnets auditive center sidder i, da der skal være overensstemmelse imellem det og barnets valg af dominerende hånd/fod. Desuden laver jeg en dikotisk lytte-test, der måler evnen til at separere lyde i de to ører.

Andre undersøgelser kan komme på tale, hvis der er behov for det. Jeg vurderer selvfølgelig også om, barnet bør henvises til en ørelæge eller om der kan anbefales, hørelsen lydtrænes. [Video med eks. på høretræning](#)

Skulle barnet have behov for et intensiv træningsforløb af enten lyd eller sansemotorik tilbyder jeg dette i privat regi.

Randers Realskole
Jensen Wærums Allé 3
8900 Randers C

Skolens kontor: 87 12 32 30
e-mail: info@randersrealskole.dk

Koordinator for screeningsprogrammet:

Rikke Lykke, motorikvejleder og afdelingsleder
i SFO, samt Jan Frederiksen, afdelingsleder i
indskolingen.

www.randersrealskole.dk